Koersdocument sociaal domein Gemeente Raalte

December 2025

Gemeente Raalte

Inhoud

Inleiding	3
Uitgangspunten	5
Zo werken we in het sociaal domein	8
Ambities en doelen	11
Bestaanszekerheid bieden	11
Gezond leven makkelijker maken	14
Kansengelijkheid versterken	20
Werken met het koersdocument	23
Nawoord	24
Overzicht voetnoten	25

Dit Koersdocument sociaal domein is tot stand gekomen in samenwerking met:
- Samenwerkingspartners
- Adviesraad Sociaal Domein
- Gemeenteraadsleden
- Het college van burgemeester en wethouders
- Beleidsadviseurs van de Gemeente Raalte

Inleiding

Het sociaal domein is in beweging. Enerzijds zien we steeds meer taken en ontwikkelingen op de samenleving en op ons als gemeente afkomen[1]. Denk bijvoorbeeld aan de toename van gezondheidsverschillen, mentale kwetsbaarheden en ongezonde leefstijl, de toename van de complexiteit van ondersteuningsvragen en de vergrijzing. Anderzijds zien we dat het een steeds grotere uitdaging is om onze taken in het sociaal domein uit te voeren binnen de beschikbare financiële middelen. Digitalisering biedt daarbij mogelijkheden om activiteiten en zorg toegankelijker te maken voor inwoners, maar we moeten ook oog hebben voor de keerzijde van digitalisering en het feit dat niet iedereen digitaal vaardig is. Tot slot zorgt de krapte op de arbeidsmarkt ervoor dat ook het aantal mensen dat beschikbaar is om de taken in het sociaal domein uit te voeren beperkt is. Dat geldt zowel voor medewerkers bij de gemeente, als voor medewerkers bij organisaties die in opdracht van ons ondersteuning geven aan onze inwoners.

Al deze ontwikkelingen maken dat het belangrijker dan ooit is om een duidelijke koers te bepalen vanuit het sociaal domein. Want alleen op die manier houden we de regie en kunnen we zoveel mogelijk zelf aan de knoppen draaien.

Dit koersdocument biedt die richting voor de komende jaren.

Het gaat hier om de koers op het gebied van Wmo, Jeugd, Werk, Inkomen, Gezondheid, Inburgering en Onderwijs. Thema's als onderwijshuisvesting, sport(accommodaties) en vluchtelingen(huisvesting) vallen buiten de scope van dit koersdocument. Deze thema's hebben hun eigen kaders. Maar aangezien ze nauw verbonden zijn met het sociaal domein, raken we deze thema's soms wel. We zorgen daarom voor een goede verbinding.

Verbinding met bestaande beleidsdocumenten

Met de komst van het koersdocument sluiten we het *Beleidsplan Sociaal Domein 2020 – 2024 en het Transformatieplan; doen wat nodig is voor onze inwoners* af. Deze documenten zijn in 2019 opgesteld en in de tussenliggende jaren is veel veranderd. Daarnaast is het grootste deel van de projecten en acties uit het transformatieplan afgerond of regulier beleid geworden. Daarom schrijven we een nieuw koersdocument.
Dit betekent niet dat de koers die dit koersdocument beschrijft helemaal nieuw is. Veel thema's zijn nog steeds relevant en vragen nog steeds om extra aandacht. Daarom is een deel van de thema's ook weer terug te vinden in dit document. Denk bijvoorbeeld aan het inspelen op de vergrijzing en het extra inzetten op wijken/dorpen waar dat nodig is.
Daarnaast hebben we de afgelopen jaren ook aanvullende kaders vastgesteld. Denk bijvoorbeeld aan het beleidsplan Rondkomen met je inkomen, de visie

Raalte Werkt, het Regioplan Midden-IJssel en de regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang Kracht in Kwetsbaarheid. Dit koersdocument bouwt voort op de koers die in deze documenten is bepaald.

Ontwikkeldocument

Het sociaal domein is continu in ontwikkeling. Daarbij past geen dichtgetimmerde koers voor vier jaar. Daarom is dit een ontwikkeldocument. De ambities en doelen in dit document stellen we in principe voor meerdere jaren vast. Wel houden we ze ieder jaar tegen het licht om te bepalen waar we dat jaar op in moeten zetten om onze doelen te behalen. Soms vraagt dit om het aanpassen van onze aanpak. En mocht de situatie vragen om het bijstellen van de doelen en ambities, dan kan dat ook vanuit deze cyclus. In het hoofdstuk *Werken met het koersdocument* beschrijven we hoe we dit doen.

Leeswijzer

Dit koersdocument start met een beschrijving van onze algemene uitgangspunten. Dit zijn uitgangspunten die we als sociaal domein hanteren bij alles wat we doen. Vervolgens beschrijven we bij zo werken we in het sociaal domein uit welke niveaus het sociaal domein is opgebouwd en wie daarin welke rol heeft. Het hoofdstuk ambities en doelen vormt de kern van dit koersdocument. Hierin beschrijven we de ambities en doelen waar we de komende jaren vanuit het sociaal domein aan werken. Tot slot beschrijven we bij werken met het koersdocument hoe we in de praktijk aan deze koers werken en op welke manier we de uitgezette koers monitoren en (waar nodig) bijsturen.

Uitgangspunten

In dit koersdocument beschrijven we de ambities en doelen waar we de komende jaren binnen het sociaal domein aan werken. Daarnaast hanteren we een aantal uitgangspunten die voor ons centraal staan bij alles wat we doen.

Het gaat om de volgende uitgangspunten:

1. De vraag van de inwoner is ons uitgangspunt
2. We zetten in op normaliseren en geven inwoners handvatten waarmee ze om leren gaan met de uitdagingen van het leven
3. Onze ondersteuning helpt inwoners om regie te nemen over hun leven
4. We hebben oog voor de context waarin de inwoner zich bevindt
5. We bewegen van Ziekte en Zorg (ZZ) naar Gezondheid en Gedrag (GG)
6. Gericht investeren voor gelijke kansen
7. We doen wat werkt in de gemeente Raalte

Hieronder wordt elk uitgangspunt kort toegelicht.

De vraag van de inwoner is ons uitgangspunt

In onze werkwijze starten we altijd bij de vraag van de inwoner. Zij weten immers zelf het best waar ze tegenaan lopen en wat ze willen bereiken. Het resultaat dat de inwoner wil behalen is voor ons dan ook leidend. We helpen bij de vraagverheldering en het formuleren van het gewenste resultaat en zoeken samen naar de best passende route daar naartoe. Voor ons is die route altijd zo voorliggend als mogelijk. We merken in de praktijk dat dit niet altijd overeen komt met de route die de inwoner voor zich ziet, zoals we bij het volgende uitgangspunt toelichten. Dit uitgangspunt betekent dan ook niet 'u vraagt wij draaien'.

We realiseren ons dat er ook inwoners zijn die niet actief ondersteuning zoeken bij een hulpvraag. Of niet goed de weg weten te vinden in ons zorglandschap, bijvoorbeeld als je nieuwkomer bent. We proberen deze inwoners te identificeren en juist te activeren richting ondersteuning of netwerkversterking. We hebben onafhankelijke clientondersteuning beschikbaar voor inwoners die moeite hebben met het formuleren van hun hulpvraag en kan meedenken over passende ondersteuning.

We zetten in op normaliseren en ondersteunen inwoners bij het leren omgaan met de uitdagingen van het leven

Ieder leven kent pieken en dalen. Tegenslagen, ongeluk en teleurstellingen horen erbij en de negatieve gevoelens die daar soms bij ervaren worden zijn normaal. We zien dat we de bandbreedte van wat normaal is als samenleving hebben versmald. Dit zien we als gemeente bijvoorbeeld doordat inwoners soms snel vragen om gespecialiseerde hulp wanneer ze worstelen met gevoelens of gedrag (bijvoorbeeld van hun kind). In de praktijk blijkt dan dat het niet om problematiek gaat waar gespecialiseerde hulp voor nodig is, maar dat het 'normaal' gedrag of gevoelens zijn die passen bij een bepaalde leeftijd, levensfase of gebeurtenis.

Als gemeente helpen we inwoners om zich hier meer bewust van te worden en om te accepteren dat het leven niet altijd gaat zoals iemand graag zou willen. Dit noemen we normaliseren. Dit betekent onder andere dat we inwoners niet altijd tegemoetkomen in hun behoefte aan professionele ondersteuning om problemen op te lossen. In plaats daarvan ondersteunen we ze bij het accepteren van de situatie en het leren omgaan met de uitdagingen van het leven. We passen onze communicatie, dienstverlening en verordening hierop aan.

Onze ondersteuning helpt inwoners om regie te nemen over hun leven

De ondersteuning die wij bieden draagt altijd bij aan het door de inwoner gestelde doel. Dit doel is gericht op

het weer (zoveel mogelijk) zelf regie nemen over het leven. Vanuit die redenatie is onze inzet dan ook zo lang als nodig, maar zo kort als dat kan. Zodra een inwoner weer op eigen kracht, of met zijn of haar netwerk, verder kan, trekken wij ons terug. Ook gaan we het gesprek aan met de inwoner over wat zijn of haar bijdrage kan zijn aan het eigen netwerk of de samenleving. Hiermee zorgen we dat we flexibel blijven, we met onze inzet zoveel mogelijk inwoners kunnen ondersteunen en we het naar elkaar omzien versterken. Dit geldt zowel voor geïndiceerde als voor voorliggende ondersteuning.

We realiseren ons dat er situaties zijn waarin het niet realistisch is dat onze ondersteuning afgebouwd kan worden. Denk bijvoorbeeld aan situaties waarin we Hulp bij het huishouden bieden aan inwoners op zeer hoge leeftijd of aan inwoners met een beperking van wie we weten dat de situatie alleen maar achteruit zal gaan. In deze situaties durven we af te wijken van dit uitgangspunt door bijvoorbeeld te kiezen voor indicaties zonder einddatum.

We hebben oog voor de context waarin de inwoner zich bevindt

We beseffen ons dat de mensen om een inwoner heen een belangrijke rol spelen bij het (weer) verkrijgen van regie over het leven. Niemand kan het immers helemaal alleen. Daarom richt onze ondersteuning zich niet alleen op de betreffende inwoner, maar ook op de omgeving. We kijken hoe die eruitziet en hoe we de omgeving kunnen benutten dan wel ondersteunen om de zelfredzaamheid en eigen regie van de inwoner te versterken. We hebben daarbij nadrukkelijk aandacht voor de belasting van het netwerk.

We kijken daarbij ook naar onderliggende oorzaken en verbanden en werken aan duurzame oplossingen. We werken volgens vaste methodieken zoals systemisch werken en verklarende analyse. Zo creëren we samen met de inwoner een gedeeld beeld van de situatie en ondersteuningsvraag en werken we aan effectieve interventies en oplossingen.

We bewegen van Ziekte en Zorg (ZZ) naar Gezondheid en Gedrag (GG)

Van oudsher zijn we vanuit zorg en ondersteuning gewend om te kijken naar ziekte en zorg. We focussen dan op de ziekte of beperking van de persoon in kwestie en zoeken de best passende zorg, ondersteuning of behandeling om dat aan te pakken. Hierbij wordt vaak een professional ingezet. Door meer te focussen op gezondheid en gedrag kiezen we voor een andere benadering waarin we breed kijken naar gezondheid. In die brede blik, gebaseerd op het gedachtegoed van positieve gezondheid, is gezondheid meer dan de afwezigheid van ziekte. Gezondheid gaat ook om zingeving, kwaliteit van leven, meedoen aan de samenleving en mentaal welbevinden.

Vanuit dit gedachtegoed kijken we niet alleen naar de problemen van nu, maar werken we aan duurzame oplossingen. We kijken hoe iemand kan leren omgaan met een eventuele ziekte of beperking en hoe iemand kan meedoen en bijdragen aan de samenleving. We gaan uit van mogelijkheden en helpen inwoners om zoveel mogelijk zelf regie te nemen over hun leven.
Deze beweging vraagt een hele andere mindset en werkwijze van onze medewerkers. We zetten hier sterk op in, maar weten ook dat het tijd kost om deze beweging te maken.

Gericht investeren voor gelijke kansen

Als gemeente vinden we het belangrijk dat iedere inwoner zoveel mogelijk dezelfde kansen krijgt in het leven. Tegelijkertijd weten we dat dit in de praktijk niet zo is. De wijk waarin iemand woont, de achtergrond, sociaaleconomische status[2] en opleidingsniveau zijn bijvoorbeeld elementen die ervoor zorgen dat de ene persoon meer kansen heeft dan de andere.

We realiseren ons dat gelijk investeren voor iedereen deze kansenongelijkheid in stand houdt en mogelijk zelfs versterkt. Daarom durven we als gemeente gericht te investeren voor gelijke kansen.

We doen dit met name op wijk- en dorpsniveau. We weten dat een aantal wijken in het dorp Raalte extra aandacht vragen. Namelijk de wijken Blekkerhoek, De Olykampen, Langkamp, Raalte Centrum en Westdorp. Dit zijn de wijken waarin relatief veel mensen wonen met een lage Sociaal Economische Status (SES) en met een niet-westerse achtergrond. Ook zijn dit de wijken waarin naar verhouding veel senioren wonen en waar het meeste gebruik wordt gemaakt van ondersteuning vanuit het sociaal domein[3].

Dit constateerden we in 2019 al in onze Analyse Sociaal Domein die werd opgesteld in het kader van het Transformatieplan doen wat nodig is voor onze inwoners uit ditzelfde jaar, en dit werd in 2024 bevestigd in de Scan Wijken & Dorpen die is opgesteld vanuit de Opgave wijken en dorpen.

We kiezen er daarom bewust voor om meer te investeren in deze wijken dan in onze andere wijken en dorpen. Bij de beschrijving van de ambities en doelen voor de komende jaren lichten we toe op welke terreinen we gericht investeren.

We doen wat werkt in de gemeente Raalte

De opgaven binnen het sociaal domein zijn groot en complex. We kunnen het als gemeente dan ook niet alleen en werken veel samen met andere gemeenten en partners in regionale verbanden. Door onze ligging als gemeente verschilt het per thema met welke gemeenten en partners we samenwerken en hoe groot de regio is. Concreet betekent dit dat we voor thema's die met elkaar samenhangen soms samenwerken in verschillende regio's. Zo werken we voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang én voor de samenwerking met de zorgverzekeraar samen met gemeenten rondom Deventer en werken we rondom economie en arbeidsmarktparticipatie juist samen met gemeenten rondom Zwolle. Voor de inkoop van specialistische jeugdhulp en op het gebied van gezondheid werken we dan weer samen in de regio IJsselland.

We onderschrijven het belang en de meerwaarde van regionale samenwerking. Tegelijkertijd kijken we altijd kritisch hoe regionale projecten en bewegingen zich verhouden tot onze situatie in Raalte. Op basis daarvan nemen we een gewogen besluit waar we wel en niet in meegaan en in welke mate.

Doen wat werkt betekent ook dat we op basis van cijfers en ervaringen van samenwerkingspartners en inwoners bepalen wat er nodig is. Wanneer iets niet werkt of niet meer nodig is, dan stoppen we daar bewust mee.

Zo werken we in het sociaal domein

Als we vanuit het gezichtspunt van de gemeente naar het sociaal domein kijken, dan zien we vier niveaus, zoals in de afbeelding hieronder is weergegeven. In elk niveau heeft de gemeente een andere rol en houding.

In algemene zin zorgen we dat inwoners zich zoveel mogelijk op eigen kracht en met hun omgeving redden. Lukt dit niet en is er ondersteuning nodig, dan is het onze ambitie om die ondersteuning zoveel mogelijk vanuit de sociale basis te bieden. Denk bijvoorbeeld aan de buurman die een handje helpt (persoonlijke sociale basis), een sportvereniging die helpt om een gezondere leefstijl te ontwikkelen (maatschappelijke sociale basis) of een training vanuit het CJG (institutionele sociale basis). Waar dat ontoereikend is, bieden we specialistische ondersteuning op indicatie. Op die manier werken we aan een sterke samenleving en houden we de geïndiceerde ondersteuning beschikbaar voor wie dat echt nodig heeft. Deze *beweging naar de voorkant* is de kern van de ontwikkeling die we als sociaal domein willen maken.
Dit is niet eenvoudig, want tegelijkertijd hebben we als gemeente juist op de bovenste lagen van de piramide (geïndiceerde ondersteuning en institutionele sociale basis) de meeste regie. Hier kunnen we veel sterker op sturen dan op de onderste lagen.

Hieronder lichten we per niveau toe wat onze rol als gemeente is en hoe we vanuit dit niveau werken om de beweging naar de voorkant te maken. Bij het hoofdstuk Ambities en doelen lichten we toe hoe we vanuit de inhoud werken aan deze beweging.

Geïndiceerde ondersteuning
Ondersteuning waar een indicatie voor nodig is.

Institutionele sociale basis
Professionele ondersteuning van de sociale basis, bijvoorbeeld welzijn, maatschappelijk werk en CJG. Ook de toegang valt hieronder.

Maatschappelijke sociale basis
Georganiseerde verbanden van inwoners, bijvoorbeeld (soort)verenigingen en MFA's.

Persoonlijke sociale basis
Inwoners en hun persoonlijke netwerk.

Persoonlijke sociale basis

Als gemeentelijk sociaal domein hebben we beperkt invloed op de persoonlijke sociale basis van onze inwoners. Indirect versterken we de persoonlijke sociale basis door de inzet van partners uit de institutionele sociale basis, zoals het welzijnswerk. Ook oefenen we invloed uit op de persoonlijke sociale basis door in te zetten op bewustwording van bijvoorbeeld het belang van vitaal ouder worden en het omzien naar elkaar.

Op één element van de persoonlijke sociale basis hebben we als gemeente wel grote invloed. Dat is de fysieke leefomgeving. Met de manier waarop de openbare ruimte is ingericht kan bijvoorbeeld gezond gedrag en ontmoeting gestimuleerd worden. En met de manier waarop een wijk wordt opgebouwd kan kansengelijkheid vergroten.

Daarom investeren we in kennis en mankracht om vanuit het sociaal domein een betekenisvolle gespreks- en ontwikkelpartner te zijn bij gebieds- en woningbouwontwikkeling.

Maatschappelijke sociale basis

De maatschappelijke sociale basis is sterk in onze gemeente. Onze score op sociale samenhang is bijna 400 keer hoger dan het landelijk gemiddelde[4], waarbij we wel grote verschillen zien tussen de verschillende dorpen en wijken. We zien dit o.a. terug in het rijke verenigingsleven en de kracht waarmee grote evenementen en voorzieningen uit de grond worden gestampt door vrijwilligers. Deze gemeenschapskracht is een groot goed dat we als gemeente koesteren. Concreet betekent dit dat we een ondersteunende en faciliterende rol innemen waar nodig en initiatieven niet overnemen. Wel hebben we oog voor de belastbaarheid van vrijwilligers.
In de wijken waar de sociale basis van nature minder sterk is, hebben we een meer proactieve rol, vanuit het uitgangspunt gericht investeren voor gelijke kansen. Hoe we hier invulling aan geven lichten we toe bij de verschillende ambities en doelen.
Tot slot beseffen we dat de gemeenschappelijke sociale basis een belangrijke signalerende functie heeft. Zij vormen voor een belangrijk deel onze ogen en oren in de samenleving. Daarom houden we korte lijnen met de verschillende verenigingen, stichtingen en andere georganiseerde verbanden.

Institutionele sociale basis

Als het gaat om de sociale basis, dan is dit het niveau waar we als gemeente de meeste invloed hebben. In de institutionele sociale basis werken professionele partijen (al dan niet gedeeltelijk met vrijwilligers) aan het versterken van de sociale basis. Vaak doen ze dit in opdracht van de gemeente met een bijbehorende subsidie. Het aanbod is vrij toegankelijk, zo veel mogelijk collectief en gericht op het (weer) zelf doen.

De institutionele sociale basis speelt een sleutelrol bij een toekomstbestendig sociaal domein. Goede ondersteuning vanuit de sociale basis kan bijdragen aan minder gebruik van individuele en duurdere geïndiceerde ondersteuning. Daarom kiezen we er ook bewust voor om onze toegang tot het sociaal domein op dit niveau te positioneren. Dit is voor jeugd al het geval in de vorm van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Voor volwassenen is de toegang nu nog vooral gekoppeld aan de geïndiceerde ondersteuning en vrij gefragmenteerd. Hier maken we de komende jaren een doorontwikkeling naar een integrale toegang vanuit de sociale basis[5]. Hoe dit er precies uitziet werken we de komende periode uit.

Daarnaast onderzoeken we actief voor welke vormen van geïndiceerde ondersteuning we een laagdrempelig, collectief en goedkoper alternatief kunnen bieden in de sociale basis. We vergroten en versterken hiermee de sociale basis. Dat is in onze ogen iets anders dan het naar voren halen van de zorg. Daarom is ons uitgangspunt dat we de sociale basis versterken met partijen uit de sociale basis. We benutten de expertise van de zorg wel om kennis en kunde van de professionals in de sociale basis te vergroten.
Ook heeft de institutionele sociale basis een belangrijke rol bij het versterken van de gemeenschappelijke en persoonlijke sociale basis. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het bieden van ondersteuning aan verenigingen, of het versterken van buurten via het opbouwwerk.
Als gemeente werken we nauw samen met onze samenwerkingspartners. Als gemeente hebben we het overzicht en op basis van de signalen van inwoners en partners en de data geven we gerichte opdrachten aan onze partners. Op die manier voeren we de regie en zorgen we ervoor dat ons gemeenschapsgeld zorgvuldig en effectief wordt ingezet.

Geïndiceerde ondersteuning

Verreweg het grootste deel van het geld dat we uitgeven in het sociaal domein, gaat naar geïndiceerde ondersteuning. Ook het merendeel van de ambtenaren die bij de gemeente in het sociaal domein werken houden zich (indirect) hiermee bezig. Het gaat hier om de maatwerkvoorzieningen Wmo, de specialistische jeugdhulp en de uitkeringen en begeleiding in het kader van de Participatiewet.

In dit niveau hebben we als gemeente een sturende rol. Om ook in de toekomst te kunnen blijven doen wat nodig is voor onze inwoners, werken we hier zo efficient en effectief mogelijk.

Dit betekent dat we breed en systemisch naar ondersteuningsvragen kijken met onze integrale teams en daar inzetten waar het meeste effect te behalen is. De inwoner is daarbij zoveel mogelijk in regie. Door in te zetten op de beweging van Ziekte en Zorg (ZZ) naar Gezondheid en Gedrag (GG) sturen we vanuit dit niveau op de inzet van preventie en kijken we naar wat inwoners zelf kunnen doen.

Ambities en doelen

In dit onderdeel beschrijven we de ambities en doelen waar we de komende jaren vanuit het sociaal domein aan werken[6]. We doen dit vanuit de drie thema's die ook centraal staan in de propositie Waarde van het sociaal domein van de VNG. Dit zijn bestaanszekerheid bieden, gezond leven makkelijker maken en kansengelijkheid versterken. Drie grote opgaven binnen de samenleving waarin we als gemeente het verschil kunnen en willen maken.

Bestaanszekerheid bieden

Bestaanszekerheid gaat over de basis die iedere inwoner nodig heeft om mee te kunnen doen in de samenleving. Voldoende inkomen om te kunnen voorzien in het levensonderhoud, een dak boven je hoofd, voldoende basisvaardigheden en een passende daginvulling.

Inwoners hebben in eerste instantie een eigen verantwoordelijkheid om te voorzien in een goede bestaanszekerheid. We zien dat de meeste inwoners in Raalte zelf in deze basis kunnen voorzien. Voor wie dat niet lukt bieden wij als gemeente ondersteuning. Deze ondersteuning is zo voorliggend als mogelijk.
Zo is onze ondersteuning erop gericht dat inwoners zo zelfstandig mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Ook begeleiden we inwoners zoveel mogelijk naar school en (betaald) werk, met ondersteuning waar nodig. Voor wie dat niet haalbaar is, bieden we andere passende daginvulling.
Vanuit dit thema hebben we twee ambities geformuleerd:

1. Iedere inwoner heeft de mogelijkheid om in zijn/haar levensonderhoud te voorzien.
2. Iedere inwoner heeft een thuis

1. Iedere inwoner heeft de mogelijkheid om in zijn/haar levensonderhoud te voorzien.

Het grootste deel van onze inwoners kan op eigen kracht in zijn/haar levensonderhoud voorzien. Voor wie dat niet lukt bieden we als gemeente passende ondersteuning, bijvoorbeeld met voorzieningen op het gebied van schulddienstverlening en inkomensondersteuning. Of door inwoners te helpen naar een passende daginvulling. Dit alles met als doel dat inwoners niet in armoede leven en mee kunnen doen aan de samenleving.

In het kader van deze ambitie hebben we in verschillende documenten al richting bepaald. Zo heeft de raad eind 2023 het beleidsplan 'Rondkomen met je inkomen' vastgesteld[7]. Dit beleidsplan geeft de kaders rondom ondersteuning bij een laag inkomen, schulden en geldzorgen.

Daarnaast is in 2022 de visie 'Raalte Werkt!'[8] vastgesteld. Deze visie beschrijft onze ambities en prioriteiten op het gebied van werk, re-integratie en participatie en wordt jaarlijks vertaald in een uitvoeringsplan.
Beide documenten zijn nog steeds actueel. Dit koersdocument sluit aan bij de richting die in deze document is bepaald. Dit leidt tot een relatief beknopte beschrijving van de doelen die bij deze ambitie horen.

1a. We zorgen ervoor dat inwoners die het financieel lastig hebben onze ondersteuning daadwerkelijk benutten en daardoor volwaardig mee kunnen doen aan de samenleving.

Als gemeente vinden we het belangrijk dat onze inwoners rond kunnen komen met hun inkomen. Dit is geen vanzelfsprekendheid voor iedere inwoner. Soms is het inkomen hiervoor te laag en/of zijn de uitgaven te hoog. Ook hebben inwoners soms problematische schulden. In die gevallen bieden wij als gemeente ondersteuning in de vorm van schulddienstverlening en inkomensondersteuning.

Zoals we beschrijven in het beleidsplan 'Rondkomen met je inkomen' [9] vinden we het belangrijk dat de ondersteuning die we bieden toereikend is, de veerkracht versterkt en toegankelijk is.
Dit betekent dat de voorzieningen die we bieden voldoende moeten zijn om rond te kunnen komen met je inkomen (toereikend). Tegelijkertijd zijn onze voorzieningen zo ingericht, dat ze een soepele overgang van (gedeeltelijke) werkloosheid naar werk stimuleren. Ook helpen we inwoners om meer regie te krijgen op hun financiële situatie, omdat we weten dat geldstress de veerkracht van inwoners om hier zelf aan te werken beperkt *(veerkrachtig)*.

We vinden het belangrijk dat inwoners die in aanmerking komen voor onze voorzieningen op het gebied van inkomensondersteuning hier ook daadwerkelijk gebruik van maken. Alleen op die manier kunnen ze ook daadwerkelijk rondkomen met hun inkomen. Daarom wachten we op dit gebied niet af, maar zoeken we mensen op om hen te helpen. We wijzen mensen op regelingen, maken het aanvragen van regelingen zo makkelijk mogelijk en waar dit mogelijk is kennen we ze automatisch toe *(toegankelijk)*.

We werken vanuit vertrouwen in onze inwoners en kijken tegelijkertijd kritisch of de middelen die bestemd zijn voor inwoners met een laag inkomen ook daadwerkelijk aan hen besteed worden. Werken vanuit vertrouwen betekent daarom niet dat we stoppen met controleren, maar wél dat we niet meer gegevens opvragen dan strikt noodzakelijk is. Dit sluit ook aan bij ons principe dat onze dienstverlening rekening houdt met de stress die financiële krapte veroorzaakt en die zoveel mogelijk tegengaat.

1b. Iedere inwoner heeft de best passende plek (school, werk of daginvulling)

We vinden het belangrijk dat iedere inwoner meedoet aan de samenleving en een passende daginvulling heeft. Voor jeugdigen vinden we school in principe de best passende plek en voor volwassenen (betaald) werk. Voor wie dit niet haalbaar is, zoeken we samen naar een daginvulling die wel passend is. Bijvoorbeeld in de vorm van (betaald) werk met ondersteuning en/of in een beschutte omgeving of een vorm van dagbesteding.

Om dit te bereiken hebben we in *Raalte Werkt!, onze visie op werk, re-integratie en participatie,* een aantal doelen gesteld die meer richting en focus geven aan onze inzet op dit doel. Dit zijn:

1. Alle statushouders hebben een passende plek;
2. Geen jongere zit op de bank;
3. We latende taakstelling beschut werk los;[10]
4. We vergroten het aantal inwoners dat met een loonkostensubsidie aan het werk is;
5. Voor inwoners met een psychische aandoening zetten we specialistische ondersteuning in.

Daarnaast hebben we ook extra aandacht voor de overgang tussen dagbesteding en werk. We realiseren ons dat 'zorg' en 'werk' soms nog gescheiden werelden zijn. Wanneer een inwoner een aanvraag doet voor dagbesteding, willen we eerst onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor passend (betaald) werk. En ook wanneer iemand al gebruik maakt van dagbesteding, blijven we monitoren in hoeverre en onder welke omstandigheden een stap naar (betaald) werk mogelijk is. We doen dit bijvoorbeeld door meer te investeren op het integraal werken van onze consulenten en door zorgpartijen en werkgevers meer met elkaar in contact te brengen.

Tot slot hebben we in het kader van dit doel ook aandacht voor het thema basisvaardigheden. We willen beperkte basisvaardigheden bij inwoners tijdig signaleren, hierover in gesprek gaan en mensen motiveren gebruik te maken van het beschikbare (in)formele taalaanbod.

2. Iedere inwoner heeft een thuis

Een thuis is meer dan een dak boven je hoofd. Het vormt een basis waar iemand zich veilig voelt, privacy hebt en vanuit waar een sociaal en maatschappelijk leven opgebouwd kan worden.
We zien dat dit niet voor iedereen vanzelfsprekend is. En in een tijd waarin het vinden van passende en betaalbare woonruimte een uitdaging is, is dit thema extra relevant.

Meer concreet werken we aan deze ambitie met de volgende doelstellingen:

2a. Meer inwoners zijn in staat om veilig en zelfstandig te blijven wonen.

Het ontwikkelen van woningbouwlocaties is geen kerntaak vanuit het sociaal domein. Wel draagt het hebben van een passend thuis bij aan doelen binnen het sociaal domein. Denk bijvoorbeeld aan senioren, die door een levensloopbestendige woning geen of minder aanspraak hoeven te doen op hulpmiddelen vanuit de gemeente. Of denk aan mantelzorgers, die door een mantelzorgwoning langer voor hun naaste kunnen blijven zorgen doordat ze letterlijk dichter bij hen in de buurt zijn. Een passend thuis gaat verder dan alleen de eigen woning. Het gaat ook over een passende leefomgeving, met daarin passende voorzieningen en ruimte voor ontmoeting. Daarom leggen we vanuit het sociaal domein een sterke verbinding met het fysiek domein en leveren we een inhoudelijke bijdrage aan de Groeiopgave binnen onze gemeente.

We focussen ons vooral op kwetsbare doelgroepen, de zogenaamde urgentie doelgroepen. Extra aandacht hebben we hierbij voor ouderen. We vinden het belangrijk dat ouderen in een passende woning kunnen wonen. Dat betekent dat we goede alternatieven ontwikkelen, zoals levensloopbestendige woningen, nultredenwoningen, geclusterde en zorggeschikte woningen. Dit wordt verder geconcretiseerd in het op te stellen Volkshuisvestingsprogramma.

Naast het hebben van een passende woning vinden we het ook belangrijk dat iedereen veilig kan wonen en leven. Dit is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Daarom werken we aan de verbinding tussen zorg en veiligheid door de keten zorg en veiligheid te versterken. Ook werken we breed met de AVE-methodiek. Dit staat voor Aanpak ter Voorkoming van Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek en heeft als doel om de escalatie van problemen waar mogelijk te voorkomen en anders te beperken en te beëindigen.

Tot slot werken we aan het verminderen en aanpakken van huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling. We doen dit in lijn met de uitgangspunten van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

2b. Voor inwoners die dat nodig hebben dragen we zorg voor beschikbare en kwalitatief goede voorzieningen beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Wanneer het nodig is bieden we inwoners beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dit organiseren we in regionaal verband vanuit de regio Midden IJssel. De regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang Kracht in kwetsbaarheid vormt hierbij ons kader. Deze regiovisie loopt tot eind 2026.

Wij vinden het belangrijk dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in hun eigen woning kunnen blijven wonen en zo volwaardig mogelijk meedoen aan de samenleving. Daarom willen we het aantal inwoners dat gebruik moet maken van beschermd wonen en maatschappelijke opvang zo laag mogelijk houden. We werken hieraan door lokaal goede alternatieven te bieden, waarmee inwoners die dat nodig hebben passende ondersteuning thuis krijgen. Zo ontwikkelen we tussenvoorzieningen waarin inwoners met een psychische kwetsbaarheid zelfstandig kunnen wonen, met extra begeleiding en in een omgeving waarin meer naar elkaar wordt omgezien. Bijvoorbeeld in de vorm van een wooncommunity, waarin mensen wonen met aandacht voor elkaar. Of met een locatie waarin jongvolwassenen gecoacht worden, zodat ze na een aantal jaar zelfstandig kunnen wonen op de reguliere woningmarkt. Hierin werken we samen met de gemeente Olst-Wijhe.

Naast de ontwikkeling van deze tussenvoorzieningen zetten we breder in op het realiseren van passende ondersteuning. Ook zetten we in op preventie en vroegsignalering. Onze lokale aanpak is uitgewerkt in het Lokaal uitvoeringsplan beschermd thuis en voorkomen dakloosheid.

Gezond leven makkelijker maken

We hebben als samenleving een grote opgave als het gaat om gezondheid en de bijbehorende zorg. Zo worden we steeds ouder, terwijl het aantal gezonde jaren minder snel toeneemt.[11] Ook zien we een stijging van het aantal inwoners met mentale klachten[12] en dreigt overgewicht een 'stille pandemie' te worden[13]. En dat terwijl er een (toenemend) tekort aan zorgpersoneel is. Daarbij bestaan er gezondheidsverschillen; met name inwoners met een lagere sociaaleconomische status hebben gemiddeld minder gezonde levensjaren en voelen zich ook vaak minder gezond[14].

Ook in de gemeente Raalte zien we deze opgave. We hebben als gemeente beperkte invloed op de gezondheid van onze inwoners en proberen daarin slim samen te werken. We benutten landelijke en regionale bewegingen en aanpakken waar dat waarde toevoegt en zoeken de samenwerking met het zorgdomein. Daarnaast focussen we ons lokaal op het vergroten van het bewustzijn bij inwoners op specifieke thema's en bieden we laagdrempelige ondersteuning, waarbij we extra aandacht hebben voor jongeren en jongvolwassenen. We kijken vanuit de brede blik van 'positieve gezondheid' naar dit thema.

We hebben als gemeente wel een grote rol in het creëren van een omgeving die gezond gedrag stimuleert en gezondheidsverschillen verkleint. Daarom zetten we in op het creëren van een leefomgeving die gezond leven makkelijker maakt. We hebben daarbij extra aandacht voor de wijken waarin veel inwoners met een lagere sociaaleconomische status wonen.

Vanuit dit thema hebben we de volgende ambities geformuleerd:

3. Iedere inwoner kan keuzes maken die gezond leven makkelijker maken;
4. We stimuleren het vitaal ouder worden, zodat senioren zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen;
5. We versterken de veerkracht en mentale gezondheid van onze inwoners

3. Iedere inwoner kan keuzes maken die gezond leven makkelijker maken

Er is steeds meer bekend over hoe je zo gezond mogelijk kunt leven en wat de gevaren zijn van bijvoorbeeld roken, vapen, alcohol, overgewicht en gamen/overmatig smart phonegebruik. Maar het blijkt niet makkelijk om die gezonde keuzes ook daadwerkelijk te maken. De invloed die we als gemeente hebben op individuele keuzes van mensen is relatief beperkt. Maar dat betekent niet dat we niets doen. Naast aandacht voor diverse vormen van verslavingen, kiezen we gericht voor thema's en interventies waar we als gemeente extra invloed op willen hebben. Zo werken we aan een gezondere gemeente Raalte.

Meer concreet betekent dit dat we de komende jaren aan de volgende doelen werken:

3a. Inwoners zijn zich meer bewust van de positieve effecten van een gezonde leefstijl

Er zijn veel elementen die invloed hebben op een gezonde leefstijl. Denk aan slaap, voeding, beweging, stress en het gebruik van alcohol en andere verdovende middelen. We kiezen er bewust voor om op een beperkt aantal thema's extra in te zetten, zodat we daar echt het verschil kunnen maken. Voor de komende jaren zetten we in op het tegengaan van alcoholgebruik en overgewicht en het stimuleren van meer beweging. We kiezen voor deze thema's omdat uit onderzoeken blijkt dat we hierop in de gemeente Raalte slechter dan gemiddeld scoren. Voor het stimuleren van voldoende en veelzijdige beweging kiezen we omdat bewezen effectief is dat we daarmee veel problemen kunnen voorkomen.

Verminderen van alcoholgebruik

Uit de cijfers blijkt al jaren dat het alcoholgebruik in de gemeente Raalte hoger ligt dan gemiddeld[15]. En gezien de grote negatieve effecten van alcoholgebruik, zetten we in op meer bewustwording rondom dit thema, met als doel om het alcoholgebruik te verminderen. We weten dat dit niet eenvoudig is. Alcoholgebruik zit diepgeworteld in onze samenleving. De focus in onze aanpak ligt op jongeren, omdat bij hen de meeste gezondheids-

winst te behalen is op de lange termijn. Ook de ouders van deze jongeren zijn voor ons een belangrijke doelgroep, omdat we de afgelopen jaren hebben gemerkt dat bewustwording en draagvlak bij ouders een cruciale rol spelen bij het alcoholgebruik van hun kinderen.

Terugdringen van overgewicht

Bijna de helft van onze inwoners van 18 jaar en ouder heeft overgewicht[16]. Hoewel we hiermee net onder het landelijk gemiddelde liggen, vinden we dit percentage te hoog. Zeker gezien de landelijke verwachting dat het percentage inwoners met overgewicht de komende jaren alleen maar zal stijgen[17]. Daarom zetten we extra in op dit thema.

Enerzijds doen we dit door met de zorgverzekeraar de ketensamenwerking te versterken. In het kader hiervan ontwikkelen we onder andere een gericht aanbod waar kinderen en volwassenen met overgewicht via de huisarts gebruik van kunnen maken[18]. Het eigenaarschap hiervan ligt bij de zorgverzekeraar. Als gemeente zetten we vooral in op een sterke verbinding met het sociaal domein.

Het stimuleren van voldoende en veelzijdige beweging

Anderzijds werken we aan het voorkomen van overgewicht door onze inwoners te stimuleren om meer en veelzijdig te bewegen. We kiezen hiervoor omdat voldoende beweging heel veel positieve effecten heeft op de fysieke én de mentale gezondheid.

We kiezen enerzijds voor een brede aanpak waarmee we alle inwoners bereiken. We zetten in op een openbare ruimte die bewegen en spelen stimuleert. Dit wordt toegelicht bij het volgende doel. Daarnaast stimuleren we met ons sport- en beweegbeleid dat er voldoende mogelijkheden zijn om te sporten binnen onze gemeente.

Naast deze brede aanpak zetten we extra in op het stimuleren van beweging bij jeugdigen en bij inwoners die gebruik maken van ondersteuning vanuit het sociaal domein. We doen dat zoveel mogelijk volgens het Athletic Skills Model.

We hebben extra aandacht voor het stimuleren van bewegen bij jeugd in de basisschoolleeftijd, omdat dit veel positieve effecten heeft op hun gezondheid en ontwikkeling. We zien dat het goed gaat in Raalte. Meer dan drie kwart van de kinderen in deze leeftijd voldoet aan de beweegnorm (77%) en is lid van een sportvereniging (76%)[19]. Deze percentages liggen hoger dan het landelijke én regionale gemiddelde. Onze inzet is erop gericht om dit niveau te behouden.

We sluiten hiervoor zoveel mogelijk aan bij logische partners, zoals basisscholen en sportverenigingen. Ook maken we sporten en bewegen via onze eigen instrumenten zo laagdrempelig en aantrekkelijk mogelijk voor deze groep. Zo maken we het via de meedoenregelingen mogelijk dat kinderen van ouders die een laag inkomen hebben toch kunnen sporten. En ook werken we via ons sportbeleid aan een veelzijdig en toegankelijk sportaanbod.

Tot slot zetten we extra in op het stimuleren van meer beweging bij inwoners die gebruik maken van ondersteuning vanuit het sociaal domein. Dit doen we door al onze aanbieders en gesubsidieerde partners te stimuleren om hun activiteiten en ondersteuning zo in te richten dat ze beweging stimuleren. Bijvoorbeeld door gesprekken wandelend te voeren en/of bij het organiseren van activiteiten meer te kiezen voor activiteiten waarbij je moet bewegen. Ook zetten we in op het vergroten van het bewustzijn rondom dit thema bij onze consulenten.

3b. We werken mee aan een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, beleven, spelen en ontmoeten.

De grootste knop waar we als gemeente aan kunnen draaien om alle inwoners te stimuleren om meer te bewegen en elkaar te ontmoeten, is onze openbare ruimte. We bereiken hiermee al onze inwoners; als je de voordeur verlaat bevind je je immers al in de openbare ruimte. Door deze zo in te richten dat die inwoners stimuleert om te bewegen en elkaar te ontmoeten, stimuleren we een gezonde leefstijl.

Dit doel hebben we niet alleen als sociaal domein, maar wordt integraal vanuit de gemeente gedragen. Dit komt vooral tot uiting in het beleidsplan ‘Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten’, dat de gemeenteraad eind 2023 heeft vastgesteld. Hierin staat de volgende visie centraal:

"De gemeente Raalte werkt aan een leefomgeving die uitnodigt tot het met plezier Buiten Bewegen, Beleven, Spelen en Ontmoeten om zo bij te dragen aan de fysieke en mentale gezondheid van alle inwoners"
Vanuit het sociaal domein onderschrijven we deze visie en zetten we onze kennis en kunde actief in om dit te bereiken. Dit doen we door mee te denken en te werken wanneer de openbare ruimte opnieuw moet worden ingericht; zowel in nieuw te bouwen wijken als bij de vernieuwing van bestaande wijken.
Daarnaast organiseren we in onze aandachtswijken initiatieven om inwoners te stimuleren om ook daadwerkelijk gebruik te maken van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door middel van het organiseren van bewegingsactiviteiten.

4. We stimuleren het vitaal ouder worden, zodat senioren zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Het aantal senioren stijgt en senioren worden gemiddeld ook steeds ouder. Deze dubbele vergrijzing speelt ook in Raalte. Sterker nog, het percentage inwoners van 65 jaar en ouder ligt in onze gemeente hoger dan in de regio en dan het landelijk gemiddelde. En daarnaast is de prognose dat het percentage 65+'ers in onze gemeente de komende jaren harder stijgt dan in de regio en dan het landelijk gemiddelde [20].
We zien de invloed van deze vergrijzing binnen het sociaal domein op dit moment al, doordat het aantal seniore inwoners dat gebruik maakt van een voorziening vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) stijgt. Om ervoor te zorgen dat inwoners die ondersteuning nodig hebben dit ook in de toekomst kunnen blijven ontvangen, is het van belang dat inwoners zo vitaal mogelijk oud worden en zich zo lang mogelijk op eigen kracht, of met hulp vanuit hun netwerk, kunnen redden. Als gemeente stimuleren we dit door in te zetten op de volgende doelen:

4a. We stimuleren onze (toekomstige) senioren om na te denken over de toekomst en (waar mogelijk) eigen regie te nemen

We zien dat het een steeds grotere uitdaging wordt om alle senioren de (maatwerk)ondersteuning te bieden waar ze wettelijk gezien recht op hebben. Niet alleen omdat het door de stijgende vraag financieel meer gaat knellen, maar ook vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. Zo zien we bijvoorbeeld dat het aantal huishoudelijke hulpen beperkt is, waardoor inwoners met een indicatie voor hulp bij het huishouden vaak op een wachtlijst komen.

Om ervoor te zorgen dat ouderen die dat echt nodig hebben, ook in de toekomst passende (maatwerk)ondersteuning kunnen krijgen, is het belangrijk dat (toekomstige) ouderen op tijd en bewust nadenken over hoe ze oud willen worden en hier zoveel mogelijk regie in nemen.

We zien in de praktijk dat dit best lastig is. Zo weten we uit gesprekken en onderzoeken dat mensen niet graag nadenken over ouder worden en de bijkomende gebreken. En daarnaast is bewezen dat mensen zichzelf vaak een stuk jonger voelen dan ze daadwerkelijk zijn [21].
Daardoor starten ze vaak (te) laat met het nadenken over ouder worden, waardoor het nemen van eigen regie lastiger wordt. Daarnaast zien we ook een groep inwoners die wel de mogelijkheden heeft om eigen regie te nemen, maar dit niet doet, omdat ze ook recht hebben op ondersteuning vanuit de gemeente en deze ondersteuning financieel veel aantrekkelijker is.
Dat zien we bijvoorbeeld bij Hulp bij het Huishouden, één van de voorzieningen waar we binnen de Wmo het meeste geld aan uitgeven. Na de invoering van het abonnementstarief ontstond een flinke stijging van het aantal aanvragen en indicaties. Ook van mensen die het makkelijk zelf konden betalen.

Om te stimuleren dat onze (toekomstige) senioren op tijd nadenken over hoe ze oud willen worden en hier (waar mogelijk) eigen regie in nemen, zetten we in op drie sporen:

1. We gaan het eerlijke gesprek aan met onze (toekomstige) senioren en hun kinderen. We stellen ons als gemeente kwetsbaar op en leggen uit dat de huidige manier van werken onvoldoende houdbaar is richting de toekomst. We benoemen dat wij als gemeente ook nog niet precies weten hoe het dan wel

moet. We gaan samen met (toekomstig) senioren in gesprek over wat zij zelf kunnen doen of organiseren - ook als ze misschien wel recht hebben op een voorziening - en wat dit van ons als gemeente vraagt.

2. In alle uitingen die we als gemeente doen proberen we inwoners te verleiden om eigen regie te nemen waar mogelijk. We passen hier bijvoorbeeld onze brieven en folders op aan, maar geven ook onze consulenten en partners handvatten, zodat ze hierover het goede gesprek kunnen voeren met individuele inwoners. We zien hierin ook een belangrijke rol voor onze S1 wijkverpleegkundigen, die een sleutelrol vervullen in het preventieve voorveld en tussen het sociaal en medisch domein.

3. We inspireren onze inwoners om meer eigen regie te nemen, door te laten zien welke hulpmiddelen en mogelijkheden hiervoor beschikbaar zijn. We doen dit zoveel mogelijk door aan te sluiten bij bestaande initiatieven.

4b. We bieden senioren met een ondersteuningsbehoefte een uitgebreider (collectief) voorliggend aanbod.

Wanneer senioren zich niet meer op eigen kracht kunnen redden en behoefte hebben aan ondersteuning worden zij zoveel mogelijk geholpen met een passend (collectief) voorliggend aanbod. Op die manier houden we geïndiceerde ondersteuning ook in de toekomst beschikbaar voor inwoners voor wie dit voorliggende aanbod onvoldoende passend is.

We realiseren ons dat dit wat vraagt van ons voorliggende aanbod. Daarom onderzoeken we voor welke vormen van geïndiceerde ondersteuning we een voorliggend alternatief kunnen ontwikkelen.

Een passend ondersteuningsaanbod sluit aan bij de behoeften en interesses van senioren. En die veranderen. Want de senior van nu heeft vaak een andere leefstijl, interesses en mogelijkheden dan de vorige generatie senioren. Daarom maken we inzichtelijk waar behoeften en interesses van (toekomstige) senioren liggen, zodat we op basis daarvan kunnen bepalen welke activiteiten en ondersteuning we aanbieden.

Naast deze brede aanpak hebben we extra aandacht voor inwoners met dementie. Het aantal inwoners met dementie stijgt de komende jaren naar verwachting flink. Woonden er in 2023 nog 780 inwoners met dementie in onze gemeente, in 2050 is dat naar verwachting gestegen naar 1.700 inwoners[22]. We vinden het belangrijk dat we een dementievriendelijke gemeente zijn waar inwoners met (beginnende) dementie zo lang mogelijk en zo volwaardig mogelijk mee kunnen doen. We zijn inmiddels gecertificeerd als 'dementievriendelijke gemeente'. We vinden het belangrijk om deze titel te behouden en zorgen er daarom voor dat we aan de voorwaarden voor dit certificaat blijven voldoen.

Waar we tot slot vanuit dit doel extra aandacht aan besteden is valpreventie. Uit de cijfers blijkt dat het aantal ziekenhuisopnamen bij 65+'ers na valongevallen in onze gemeente hoger ligt dan het landelijk gemiddelde[23]. Vaak zijn senioren door de gevolgen van de val afhankelijker van anderen en neemt de kwaliteit van leven af. Tegelijkertijd neemt de druk op de zorg hierdoor toe. Daarom is het belangrijk vallen zo veel mogelijk te voorkomen door in te zetten op valpreventie. We signaleren het risico op vallen bij senioren vroegtijdig en ondersteunen deze senioren met een passend aanbod. Dit doen we in samenwerking met het zorgdomein en het Sportbedrijf.

5. We versterken de veerkracht en mentale gezondheid van onze inwoners

Als iemand mentaal gezond en veerkrachtig is heeft diegene zelf (of met behulp van de nabije omgeving) het gereedschap in handen om met de uitdagingen in het leven om te gaan. Uit onderzoek blijkt dat 58% van de volwassen inwoners uit onze gemeente beschikt over een (zeer) hoge veerkracht[24] en dat 59% van onze jongvolwassenen hun mentale gezondheid als (zeer) goed beoordeelt[25]. Beide percentages liggen hoger dan het regionale gemiddelde. Daarmee zou je kunnen zeggen dat het best goed gaat in Raalte.

Toch betekent dit ook dat ruim 40% van onze inwoners zich niet veerkrachtig en/of mentaal gezond voelt. En daarnaast zien we in Raalte - net als landelijk - een stijging van het aantal mensen met mentale klachten en lopen de wachtlijsten voor de GGZ op. Als gemeente hebben we een belangrijke rol op dit thema als het gaat om preventie en het bieden van laagdrempelige ondersteuning.

Daarom vinden we het belangrijk dat inwoners die een hulpvraag hebben vanuit mentale problematiek bij ons in beeld komen. Wanneer ze zich rechtstreeks melden bij het CJG of onze toegang voor volwassenen dan gebeurt dit automatisch. Maar vaak melden inwoners met mentale problematiek zich bij de huisarts. Ook dan proberen we vanuit de sociale basis zo vroeg mogelijk in beeld te komen. Dit doen we bijvoorbeeld door middel van het verkennend gesprek[26] of de aanpak sociaal verwijzen[27].

We helpen inwoners om hun vraag te verhelderen en denken met ze mee wat kan helpen om weer (zoveel mogelijk) op eigen kracht verder te kunnen. Daarbij geven we ruimte aan mentale klachten als onderdeel van het leven, zonder ze te problematiseren. Hierbij zoeken we zoveel mogelijk naar oplossingen in de wijk of het eigen netwerk. Lukt dit niet, dan bieden we vanuit het sociaal domein ook mogelijkheden voor (laagdrempelige en zoveel mogelijk collectieve) ondersteuning. Met onderstaande doelen geven we richting aan die ondersteuning.

Hierbij gaat onze ondersteuning voor jeugdigen verder dan die voor volwassenen. Dit komt omdat we vanuit de Jeugdwet ook verantwoordelijk zijn voor de specialistische hulp op dit thema (Jeugd GGZ), en bij volwassenen niet. Daar valt de specialistische hulp (de GGZ) onder verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar.

Meer concreet werken we vanuit deze ambitie aan de volgende doelen:

5a. Voor inwoners met een mentale kwetsbaarheid bieden we laagdrempelige (collectieve) ondersteuning, gericht op het versterken van de mentale veerkracht.

Sommige inwoners zijn mentaal kwetsbaarder dan anderen, doordat ze een psychische aandoening hebben, bijvoorbeeld depressie, ADHD, bipolaire stoornis of autisme.

Daarnaast zijn er inwoners die tijdelijk mentaal kwetsbaarder zijn, doordat ze door levensgebeurtenissen mentaal uitgedaagd worden. Denk bijvoorbeeld aan een overlijden van een naaste, een scheiding of het krijgen van een kind. We denken hierbij ook aan inwoners met een migratieachtergrond, die regelmatig traumatische situaties hebben meegemaakt. Maar ook aan agrariërs die als gevolg van onzekerheid door veranderende wetgeving, hoge werkdruk, financiële zorgen en gebrek aan balans tussen werk en privé allerlei mentale klachten kunnen ervaren.

Voor beide groepen inwoners met een mentale kwetsbaarheid bieden we laagdrempelige ondersteuning. Deze ondersteuning is tijdelijk en heeft een doel, gericht op het krijgen van meer regie op het eigen leven. De vraag van de inwoner is hierbij ons uitgangspunt. Op basis van zijn/haar vraag bepalen we samen aan welk doel we werken.

De ondersteuning die we bieden is zoveel mogelijk collectief en gericht op ontmoeting. We stimuleren inwoners om, waar dat kan, zelf het initiatief te nemen om activiteiten en/of ontmoeting te organiseren. Een professional kan inwoners hierbij op weg helpen, maar trekt zich ook weer terug zodra dit mogelijk is.

Daarnaast bieden we ook trainingen en cursussen over specifieke onderwerpen, bijvoorbeeld gericht op bepaalde levensgebeurtenissen. Het aanbod hiervan wordt afgestemd op de behoeften van onze inwoners. Waar mogelijk maken we gebruik van aanbod dat er al is, bijvoorbeeld in de regio.

Hoewel collectieve ondersteuning onze norm is, weten we dat dit voor sommige inwoners niet passend is, bijvoorbeeld vanwege de psychische aandoening die ze hebben. Daarom bieden we voor deze inwoners ook laagdrempelige individuele ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van een vrijwillig maatje.

Extra aandacht hebben we voor inwoners met een migratieachtergrond. We realiseren ons dat het reguliere ondersteuningsaanbod op het gebied van mentaal welbevinden niet altijd passend is voor hen. Terwijl mentaal welbevinden wel nodig is om te kunnen integreren. Daarom kijken we naar mogelijkheden om het ondersteuningsaanbod ook voor deze groep inwoners toegankelijk te maken.

5b. We hebben extra aandacht voor het versterken van de mentale gezondheid van jeugdigen en jongvolwassenen

Waar we voor volwassenen vooral extra inzetten op inwoners met een mentale kwetsbaarheid, kiezen we bij jeugdigen en jongvolwassenen voor een brede aanpak. Dit doen we omdat we zien dat de mentale gezondheid van deze groep onder druk staat. Zo ervaart 43% van de jongvolwassenen uit onze gemeente bijvoorbeeld hun mentale gezondheid matig tot (zeer) slecht[28]. Voor een deel is dit normaal; deze gevoelens passen bij de levensfase waarin jongvolwassenen zitten.

Maar tegelijkertijd vinden we dit ook zorgelijk, omdat we leven in een samenleving die snel verandert en waarin jeugdigen worden geconfronteerd met o.a. toenemende prestatiedruk, sociale media en onzekerheden over de toekomst. In zo'n omgeving is een goede mentale gezondheid extra belangrijk. Daarbij geloven we dat investeren in deze groep duurzaam is; mentaal gezonde en veerkrachtige jeugdigen vormen de basis voor een veerkrachtige samenleving in de toekomst.

Om de mentale gezondheid van jeugdigen en jongvolwassenen te versterken willen we hen bewust maken van mentaal kwetsbare momenten in het leven. We leren ze dat deze momenten bij het leven horen en geven ze handvatten hoe hiermee om te gaan. Daarnaast vinden we het belangrijk dat jeugdigen en jongvolwassenen weten waar ze terecht kunnen wanneer ze ergens tegenaan lopen. We zorgen ervoor dat het (collectieve) aanbod dat we hebben qua ondersteuning aansluit bij de behoeften en voldoende effectief is. Vanuit het uitgangspunt gericht investeren voor gelijke kansen investeren we hier ook extra in de aandachtswijken.
Om dit doel te bereiken werken we samen met verschillende partners. Denk bijvoorbeeld aan het onderwijs, het jongerenwerk en het CJG. We kijken goed naar wat werkt voor deze doelgroep en passen daar ons aanbod op aan. We richten ons hierbij niet alleen op de jeugdigen en jongvolwassenen zelf, maar ook op hun ouders en/of verzorgers.

5c. We bieden mantelzorgers de best passende (collectieve) ondersteuning, zodat zij kunnen zorgen voor een naaste op een manier die bij hen past.

In de gemeente Raalte herkennen en erkennen we mantelzorgers als onmisbare kracht in onze gemeenschap. We realiseren ons dat dit een groeiende groep inwoners is. 1 op de 3 mensen zorgt voor een naaste. Om te zorgen dat we een netwerk van ondersteuning kunnen bieden zetten we in op een krachtige sociale basis met oog voor mantelzorgers.
Dit doen we vanuit vier speerpunten[29]:

1. We vergroten het aantal mantelzorgers dat in beeld is;
2. We versterken de positie van mantelzorgers;
3. We hebben speciaal aandacht voor de ondersteuning van jonge mantelzorgers;
4. We ondersteunen mantelzorgers op een passende manier, collectief of individueel.

We hebben onze inzet op dit thema beschreven in het *Uitvoeringsplan Mantelzorg*. Ieder jaar nemen we dit uitvoeringsplan onder de loep, en bepalen we of het plan aangepast moet worden. Dit doen we samen met mantelzorgers en betrokken partijen.

Kansengelijkheid versterken

De plek waar iemands wieg staat bepaalt nog steeds voor een deel welke kansen iemand heeft in het leven. Ook in Raalte zien we dat niet iedereen gelijke kansen heeft. Vanuit ons uitgangspunt *gericht investeren voor gelijkere kansen* willen we deze ongelijkheid verminderen en zorgen dat alle inwoners naar vermogen mee kunnen doen in onze samenleving, ook als ze hierbij belemmeringen ervaren.

We willen een kansrijke start voor ieder kind. Ouders zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor het gezond en veilig opgroeien van hun kind(eren). Maar als ouders hierbij ondersteuning nodig hebben dan bieden we die op een laagdrempelige manier. Ook werken we samen met (voor)scholen en andere partners om jeugdigen zoveel mogelijke gelijke kansen te bieden. Normaliseren is daarbij ons uitgangspunt. Enerzijds bedoelen we daarmee dat we werken aan een inclusieve samenleving waarin alle jeugdigen mee kunnen doen. Anderzijds zien we normaliseren als middel om de inzet van specialistische hulp te verminderen en de zorgkosten te beheersen. Hierbij sluiten we aan bij de doelen van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. Normaliseren zorgt er dan ook voor dat jeugdigen die echt specialistische zorg nodig hebben, die ook krijgen.

Daarnaast zien we ook grote verschillen tussen onze dorpen en wijken. Met name een aantal wijken in het dorp Raalte vallen op[30]. In deze wijken komt veel samen. Gemiddeld gezien hebben inwoners uit deze wijken vaker behoefte aan (professionele) ondersteuning en ervaren ze een minder goede gezondheid. Tegelijkertijd is de sociale cohesie hier gemiddeld gezien juist lager en voelen inwoners zich vaker eenzaam. Ook wonen er relatief veel nieuwkomers in deze wijken, die vaak beschikken over een beperkt sociaal netwerk. Deze wijken verdienen extra aandacht. Daarom werken we op een integrale manier samen met partners en inwoners aan sterkere wijken en betere kansen.

Vanuit dit thema hebben we de volgende ambities geformuleerd:

6. Iedere jeugdige groeit veilig en stabiel op;
7. Om de draagkracht van onze dorpen en wijken te versterken zetten we in op het versterken van gemeenschapszin.

6. Iedere jeugdige groeit veilig en stabiel op.

Veilig en stabiel opgroeien vormt een belangrijke basis voor het verdere leven. Dit is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Bijvoorbeeld vanwege de omgeving waar een kind in opgroeit of vanwege problematiek binnen het gezin.

Om iedereen gelijke kansen te bieden zetten we vanuit deze ambitie in op de volgende doelen:

6a. We ondersteunen opvoeders vroegtijdig en zoveel mogelijk collectief bij opvoedvraagstukken om zwaardere zorg te voorkomen.

We vinden het belangrijk dat ouders die tegen opvoedvraagstukken aanlopen hier in een vroegtijdig stadium mee geholpen worden, omdat we geloven dat we hiermee het beroep op zwaardere hulp kunnen verkleinen. Daarom werken we aan een sterk, toekomstbestendig en zichtbaar CJG; dé plek waar ouders in de gemeente Raalte terecht kunnen met hun opvoedvraagstukken en ondersteuningsvragen. De voorliggende ondersteuning die we bieden is zoveel mogelijk collectief. Dit doen we omdat we geloven dat de ontmoeting, verbinding en kennisuitwisseling die hierdoor ontstaat een extra positief effect met zich meebrengen.

6b. We willen dat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien

We vinden het belangrijk dat ieder kind een thuis heeft. Thuis is een plek waar iemand mag zijn wie hij of zij is, waar je gekend wordt en mag blijven. Een plek waar kinderen gezond, veilig en kansrijk opgroeien. Soms is thuis (even) niet bij de ouders, maar een zo 'thuis' mogelijk georganiseerde plek. Een plek waar een jeugdige zo gewoon als mogelijk naar school gaat en deelneemt aan vrijetijdsactiviteiten.

Dit betekent ook dat wij de ambitie hebben om geen enkel kind uit huis te plaatsen. We noemen dit een morele

ambitie, omdat er soms toch situaties zijn waarin dit niet te voorkomen is. We werken niet alleen aan deze ambitie, maar doen dit samen met andere gemeenten in de Regio IJsselland. Gezamenlijk zetten we in op ambulantisering en het ontwikkelen van kleinschalig gezinsgericht wonen. In het transformatieconvenant *In de regio IJsselland heeft elk kind een thuis, want "een jeugdige groeit het mooist op zijn eigen wortels"* hebben we hier als regio concrete afspraken over gemaakt. Lokaal werken we aan dit doel door het netwerk van ouders en bijvoorbeeld de mogelijkheden in de buurt meer te betrekken als het thuis moeilijk wordt om zo de draagkracht van het gezin te vergroten.

6c. Samen met het onderwijs werken we aan het tegengaan van segregatie op (basis)scholen

Segregatie op school gaat om de ongelijke verdeling over scholen van leerlingen met verschillende etnische, sociale, sociaaleconomische of andere kenmerken. Ook in onze gemeente is sprake van segregatie, met name op basisscholen binnen de kern Raalte. Dit willen we tegengaan, want segregatie versterkt kansenongelijkheid en werkt een inclusieve samenleving tegen.

We werken samen met het onderwijs aan dit vraagstuk, waarbij ons uitgangspunt is dat ieder kind zoveel mogelijk in de eigen wijk naar school gaat. Als gemeente zetten we onder andere in op het ontwikkelen van meer divers woningaanbod in onze dorpen en wijken. Dit vormt dan ook één van de uitgangspunten bij de opgaven Groei en Wijken en Dorpen.

Daarnaast investeren we extra in de aandachtswijken waarvan we weten dat de kansen voor kinderen minder groot zijn dan gemiddeld. Samen met onderwijs, CJG, jongerenwerk, Sportbedrijf en andere partners bieden we juist deze kinderen extra stimulering en ondersteuning, zodat we de kansenongelijkheid verminderen.

6d. We hebben oog voor jeugdigen die opgroeien in een thuissituatie waarin sprake is van opvoeders met problematiek. We focussen ons hierin niet enkel op de jeugdige.

Soms ontwikkelt een jeugdige zich niet volgens verwachting. De oorzaak daarvan ligt niet altijd bij het kind zelf. Een jeugdige krijgt bijvoorbeeld minder kansen vanuit de opvoedomgeving of er zijn bepaalde opgroeisituaties die een negatieve invloed op het gedrag van een jeugdige hebben. Denk daarbij aan opvoeders met problematiek, zoals psychische problematiek, verslaving of scheidingsproblematiek. We focussen ons daarom niet enkel op de jeugdige, maar op het hele systeem van betrokkenen. Zo willen we onderliggende oorzaken van ondersteuningsvragen goed analyseren en effectief en duurzaam aanpakken. Dat kan ook betekenen dat een antwoord op een ondersteuningsvraag niet (volledig) in de Jeugdwet, maar vanuit een andere wet gevonden kan worden.

7. Om de draagkracht van onze dorpen en wijken te versterken zetten we in op het versterken van gemeenschapszin

Ons huidige zorgsysteem staat onder druk. Steeds meer mensen maken meer (of langer) gebruik van zorg, onder andere door de vergrijzing. Tegelijkertijd wordt al die zorg onbetaalbaar en zijn er niet genoeg zorgverleners door de krapte op de arbeidsmarkt.

Om er in de toekomst toch voor te zorgen dat iedereen die echt zorg nodig heeft dit ook kan krijgen, moet het anders. We moeten langer zelfstandig thuis blijven wonen en dit vraagt om dorpen en wijken met een grote draagkracht. Voor ons zijn dit wijken waarin de individuele inwoners draagkrachtig zijn en/of waarin inwoners naar elkaar omkijken en voor elkaar zorgen. Dit noemen we gemeenschapszin. Want wij geloven dat dorpen en wijken met een sterke draagkracht problemen beter aankunnen.

We versterken de individuele draagkracht van inwoners door middel van doelen die we eerder in dit document beschreven. Bijvoorbeeld door het stimuleren van een gezonde leefstijl, door het bieden van voorzieningen op het gebied van inkomensondersteuning of door ondersteuning die helpt bij het versterken van het sociale netwerk.

Daarnaast zien we voor ons als gemeente ook een rol in het versterken van gemeenschapszin. Dit doen we niet

in elk dorp of elke wijk in dezelfde mate. We weten namelijk dat de draagkracht en gemeenschapszin in veel van onze dorpen en wijken al heel sterk is. In die dorpen en wijken treden we als gemeente faciliterend op. We zijn niet heel proactief, maar zijn meedenkend als de samenleving daar om vraagt. Wanneer het kan trekken we ons ook weer terug[31].

Deze aanpak geldt niet voor onze aandachtswijken. We weten namelijk dat in onze aandachtswijken de draaglast vrij groot is. Hier wonen in verhouding tot de rest van onze gemeente veel mensen met een ondersteuningsbehoefte en ook wonen er relatief veel senioren, nieuwkomers en inwoners met een lage sociaaleconomische status (SES).

En juist in wijken waar de draaglast groot is, is een flinke draagkracht nodig om de balans te houden. Maar in de praktijk is de draagkracht op die plekken juist vaak het laagst. Daarom kiezen we in onze aandachtswijken voor het actief versterken van gemeenschapszin.

We doen dit op verschillende manieren. We faciliteren in deze wijken ruimte voor ontmoeting. We zorgen dat er altijd een plek is waar inwoners elkaar laagdrempelig kunnen ontmoeten. Dit is ook een plek waar ruimte is voor activiteiten georganiseerd door inwoners. Daarnaast investeren we in deze wijken in outreachende opbouwwerkers die voor lange tijd verbonden blijven aan deze wijken. Doordat zij in de haarvaten van de wijk komen, bereiken zij inwoners die anders buiten beeld blijven en leren zij wat er nodig is om de gemeenschapszin in de wijk te versterken. Hierbij zetten we in op een sterke samenwerking met partners in de wijk, zoals Salland Wonen, politie, zorg en het onderwijs.

Deze aanpak is nieuw in Raalte. De komende periode werken we uit hoe we dit vormgeven.

Werken met het koersdocument

Dit koersdocument beschrijft de uitgangspunten, ambities en doelen die we binnen het sociaal domein nastreven. Het vaststellen van dit document is slechts een begin. Als volgende stappen vertalen we de ambities en doelen uit dit document naar de praktijk en gaan we aan de slag met monitoring, zodat we kunnen blijven volgen of de koers die we hiermee inzetten de juiste blijft.

Hieronder beschrijven we op hoofdlijnen hoe deze vervolgstappen er uit zien.

Vertaling naar de praktijk

Na vaststelling van dit koersdocument vergelijken we de ambities en doelen met wat we op dit moment doen vanuit het sociaal domein. Op basis daarvan bepalen we waar we bij moeten stellen, welke extra inzet nodig is er waar we mee kunnen stoppen of wat we minder kunnen doen.

Ook vertalen we de ambities en doelen naar onze financiële kaders. Vanuit het uitgangspunt dat we binnen de bestaande middelen voor het sociaal domein blijven, bekijken we of er ook in financiële zin andere accenten gelegd moeten worden om onze ambities en doelstellingen te behalen. Wanneer dit vraagt om financiële keuzes leggen we dit als voorstel voor aan het college en wanneer van toepassing aan de gemeenteraad.

Tot slot vormen de ambities en doelen uit het koersdocument ook de basis waarop we de komende jaren onze subsidies verstrekken vanuit het sociaal domein. Subsidies zijn immers een instrument dat we inzetten om doelen te bereiken. We gebruiken hiervoor ook ons project herijking subsidies.

Monitoring

De ambities en doelen in dit document stellen we voor meerdere jaren. Wel houden we de aanpak om onze doelen te behalen ieder jaar tegen het licht om te bepalen waar we dat jaar op in moeten zetten. Soms vraagt dit om het aanpassen van onze aanpak of prioritering. Dit bepalen we op basis van cijfers en ervaringen van professionals en inwoners.

We monitoren of we op de goede weg zitten op basis van een aantal vaste indicatoren. Daarbij maken we afspraken over hoe we deze indicatoren meten en hoe we scores op deze indicatoren beoordelen. Want om te begrijpen wat de cijfers ons vertellen is een goede duiding noodzakelijk.

We benutten onze P&C-cyclus om deze monitoring vorm te geven. We vertalen de doelen uit dit koersdocument en de daarbij horende indicatoren in de begroting en benutten de zomernota en de jaarrekening om te monitoren of we (zowel financieel als inhoudelijk) op de goede weg zitten. Wanneer we aanleiding zien om onze koers bij te stellen leggen we dit voor aan college en gemeenteraad.

Nawoord

Met dit koersdocument zetten we samen een duidelijke stip op de horizon. Acht jaar lang heb ik als wethouder mogen bouwen aan een stevig fundament voor het sociaal domein in Raalte. Die basis is sterk, maar de (financiële) uitdagingen zijn groot en veranderen voortdurend. Juist daarom is het essentieel dat we koers houden: met lef, visie en vertrouwen in de kracht van onze inwoners.

We kiezen bewust voor verbinding – tussen inwoners en professionals, tussen beleid en praktijk, en tussen alle domeinen die samen het verschil maken. We blijven inzetten op normaliseren en het versterken van de sociale basis. Niet overnemen, maar ondersteunen waar nodig, zodat iedereen naar vermogen mee kan doen.

Dit document is geen eindpunt, maar een belofte: we blijven leren, bijsturen en verbeteren. We blijven doen wat nodig is, met aandacht voor de mens achter de vraag. Samen bouwen we aan een sociaal domein dat toekomstbestendig is en waarin iedereen telt.

Dank voor het vertrouwen en de samenwerking. Laten we samen koers houden, voor nu én de toekomst van Raalte.

Gerria Toeter
Wethouder Sociaal Domein
Gemeente Raalte

Overzicht voetnoten

1 Bijvoorbeeld de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA)
2 Sociaaleconomische status (SES) beschrijft iemands positie in de maatschappij, bepaald door factoren als inkomen, opleiding en beroep. Mensen met een hogere SES hebben meer toegang tot middelen zoals financiële zekerheid, betere gezondheidszorg en meer maatschappelijke waardering, wat vaak leidt tot een langere levensverwachting in goede gezondheid. De SES wordt vaak ingedeeld in categorieën zoals laag, gemiddeld en hoog, om maatschappelijke verschillen in welvaart, gezondheid en leefomstandigheden in kaart te brengen.
3 We bepalen op basis van de data welke wijken of dorpen om extra aandacht vragen. Wanneer de data hier aanleiding toe geven kan onze aandacht verschuiven naar andere wijken of dorpen.
4 Bron: www.waarstaatjegemeente.nl
5 Dit sluit ook aan bij de aanbeveling uit het rapport 'Zicht op het verbeter- en besparingspotentieel' van Berenschot uit 2024.
6 Doordat we in dit koersdocument vooral onze ambities verwoorden dekken ze niet alle reguliere werkzaamheden binnen het sociaal domein.
7 Klik hier voor het beleidsplan rondkomen met je inkomen.
8 Klik hier voor de visie Raalte Werkt!
10 Doordat we de taakstelling loslaten bieden we iedereen met een indicatie nieuw beschut een passende plek en komen inwoners niet langer op een wachtlijst.
11 Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) 2024 van het RIVM
12 Bron: Monitor Mentale Gezondheid (2024) van het RIVM en CBS
13 Bron: verschillende onderzoeken waaronder de Gezondheidsenquête/ Leefstijlmonitor van het CBS & RIVM en het WHO European Regional Obesity Report uit 2022.
14 Bron: Leefstijl en sociaaleconomische status (CBS, 2025)
15 Bron: Regiobeeld Midden IJssel 2023
16 Bron: www.waarstaatjegemeente.nl
17 Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning van het RIVM
18 Het gaat hier om de Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI) en Kind naar Gezond Gewicht.
19 Bron: Sportief en gezond peiling in de gemeente Raalte (2021) GGD IJsselland
20 Bron: Regiobeeld Midden-IJssel 2023
21 Bron: Mature Market Monitor van Motivaction en AgeWise.
22 Bron: Mensen met dementie per gemeente, 26-03-2024, Alzheimer Nederland.
23 Bron: Www.waarstaatjegemeente.nl
24 Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2024 (te raadplegen via www.ijssellandscan.nl)
25 Bron: Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024 (te raadplegen via www.ijssellandscan.nl)
26 Bij het verkennend gesprek denken vertegenwoordigers vanuit de GGZ en het sociaal domein mee met de inwoner naar een passend antwoord op zijn/haar ondersteuningsvraag.
27 Sociaal verwijzen gaat over interventies waarbij gebruik gemaakt wordt van een brugfunctie tussen het medisch en sociaal domein. Deze aanpak betreft een doorverwijzing van eerstelijnszorgverleners (bijv. de huisarts) naar een brugfunctionaris, meestal gericht op mensen met (milde) psychosociale klachten. De brugfunctionaris leidt mensen waar nodig naar ondersteuning door welzijn of het sociaal domein". (Bron: Ketenaanpakken | Sociaal verwijzen | Regiobeeld)
28 Bron: Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024 (te raadplegen via www.ijssellandscan.nl)
29 Bron: Uitvoeringplan Mantelzorg 2025
30 Zie Koersdocument Opgave Wijken en Dorpen en Scan Wijken & Dorpen
31 Hiermee sluiten we aan bij de koers die voor de opgave wijken en dorpen is bepaald in het 'Koersdocument Opgave Wijken en Dorpen'

Gemeente Raalte
Zwolsestraat 16, 8101 AC Raalte
Postbus 140, 8100 AC Raalte

T (0572) 347 799
E info@raalte.nl
W www.raalte.nl